

СХВАЛЕНО
розпорядженням Кабінету Міністрів України
від 30 травня 2024 р. № 483-р

СТРАТЕГІЯ
формування та реалізації державної політики
у сфері зміни клімату на період до 2035 року

Опис проблем, які обумовили прийняття Стратегії,
і нормативно-правових актів, що діють у сфері зміни клімату

Метою цієї Стратегії є створення організаційних і правових засад формування та реалізації державної політики у сфері зміни клімату для досягнення сталого розвитку та забезпечення ефективного переходу до низьковуглецевого розвитку держави за умови економічної, енергетичної, продовольчої та екологічної безпеки, підвищення рівня добробуту громадян, зменшення впливів та наслідків зміни клімату та для врахування цілей державної кліматичної політики під час повоєнної відбудови України.

Прийняття цієї Стратегії обумовлено:

посиленням проявів глобальної зміни клімату і негативних наслідків для ряду секторів економіки і сфер життєдіяльності людини;

необхідністю виконання завдань, що відповідають стратегічному курсу держави для набуття повноправного членства України в Європейському Союзі;

необхідністю врахування цілей державної кліматичної політики у програмах комплексного відновлення та подолання наслідків збройної агресії Російської Федерації проти України та інших документів державного та/або місцевого планування, що регулюють питання відновлення України та подолання наслідків збройної агресії Російської Федерації проти України;

необхідністю вдосконалення законодавства у сфері зміни клімату;

низьким рівнем координації дій та інституційної спроможності органів державної влади щодо крос-секторального планування і проведення дій з реалізації державної кліматичної політики;

неузгодженістю законодавчих та інших нормативно-правових актів у соціально-економічних сферах із цілями та завданнями політики у сфері зміни клімату;

відсутністю системного підходу до створення наукового підґрунтя для формування та реалізації державної кліматичної політики та діяльності у сфері зміни клімату;

низьким рівнем поінформованості громадянського суспільства, бізнесу, центральних і місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування з проблемами зміни клімату та перевагами низьковуглецевого розвитку держави;

необхідністю створення фінансового та економічного механізму запровадження заходів, спрямованих на пом'якшення зміни клімату.

Аналіз поточного стану справ, тенденції та обґрунтування щодо необхідності розв'язання виявлених проблем

Кліматична криза захоплює все більше територій на нашій планеті, 2023 рік став найспекотнішим в історії людства. Зміна клімату є глобальним викликом для всього світу, що створює серйозні загрози для міжнародної економіки та безпеки. Спостерігається пришвидшення процесів, які призводять до зростання ризиків у сферах енергетичної безпеки, доступу до продовольства і питної води, стабільності екосистем, а також загроз для здоров'я та життя людей. Увесь світ відчуває на собі вплив зміни клімату і таке становище потребує рішучих дій у боротьбі із зміною клімату, співпраці між країнами та виконання міжнародних домовленостей.

Протягом останнього десятиріччя зміна клімату стала однією з найбільш актуальних тем у світовій економіці та політиці, що пов'язано з низьким рівнем здатності країн адаптуватися до таких екстремальних проявів зміни клімату, як повені, посухи, інші явища, які можуть призвести до соціальної та економічної нестабільності у світі, що потребує розроблення відповідних політик і стратегій для зменшення викидів парникових газів і переходу до низьковуглецевого розвитку в усіх секторах економіки.

Саме антропогенна діяльність людини є однією з головних причин глобального потепління, що спостерігається протягом останніх десятиліть і є основним чинником зміни клімату. Для уникнення катастрофічних наслідків зміни клімату важливо досягти суттєвого зменшення викидів парникових газів і стримування зростання глобальної середньої температури на рівні значно нижче 2°C і докладення зусиль з метою обмеження зростання температури до 1,5°C порівняно з доіндустріальним рівнем.

Згідно з метеорологічними даними, на території України, як і у всьому світі, спостерігається тенденція до підвищення температури повітря і збільшення частоти та тривалості періодів з високими температурами повітря, що суттєво впливає на здоров'я та життєдіяльність людей, на галузі економіки, зокрема, енергетику, транспорт, сільське та лісове господарство в Україні. Підвищення температури повітря призводить, зокрема, до збільшення частоти та інтенсивності таких конвективних явищ, як гроза, злива, град, шквали.

Україна вразлива до таких небезпечних та стихійних гідрометеорологічних явищ, як дощові паводки, повені та прибережні затоплення, включаючи затоплення сільськогосподарських і міських територій, селі та грязьові потоки, а також зсуви ґрунту, що призводять до людських жертв, значного пошкодження та руйнування інфраструктури. Так, внаслідок паводка в Карпатському регіоні у липні 2008 року загинуло 47 осіб, а евакуйовано близько 40 000 осіб. У червні 2020 р. паводки на заході України призвели до пошкодження понад 14 000 будинків, а також пошкодження 500 кілометрів доріг, деякі магістралі було зруйновано.

У регіонах, які раніше не зазнавали посух, включаючи північні та північно-східні сільськогосподарські райони, спостерігаються посушливі умови, що спричиняють зростання попиту на воду та збільшення її дефіциту. Крім того, зміна клімату спричиняє розвиток процесів деградації ґрунтів, погіршення їх родючості та екологічного стану земель. У зв'язку із збільшенням впродовж останнього десятиліття кількості посушливих днів у поєднанні із зростанням температури повітря підвищився ризик виникнення пожеж в Україні. За останні 20 років середньорічна площа спаленої території України зросла з 4,4 тис. гектарів до 5,9 тис. гектарів. Зокрема, у 2020 році тепла і суха зима та сильний весняний вітер сприяли поширенню лісових пожеж на майже 11,5 тис. гектарів Чорнобильської зони відчуження.

Крім того, збройна агресія Російської Федерації проти України перешкоджає ефективному впровадженню державної кліматичної політики в Україні і призводить до незворотних наслідків не лише для України, а і для всього європейського континенту та світу. Внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України виникають додаткові викиди парникових газів, триває руйнування екосистеми. На даний час обсяг таких викидів оцінюється в близько 150 млн. тонн. При цьому у період відбудови також передбачається збільшення викидів парникових газів. Потреби повоєнного відновлення, зокрема відбудови будівель та інфраструктури, прогнозовано призведуть до викидів парникових газів в обсязі, що на даний час оцінюється в 54,7 млн. тонн еквівалента двоокису вуглецю.

На даний час здійснюються заходи з відновлення природних екосистем, зокрема національних парків, заповідників та осушених торфовищ, що є важливим для скорочення викидів та збільшення поглинання двоокису вуглецю та інших парникових газів. Велика частина природних ресурсів постраждала від збройної агресії Російської Федерації, а саме 2,4 млн. гектарів лісів, що звільнені від окупації Російської Федерації, потребують відновлення, 832 тис. гектарів лісів перебувають у зоні бойових дій, 900 заповідних об'єктів зазнали особливих руйнувань.

Крім того, що Україна зазнає прямих збитків та шкоди від руйнувань, завданих природним екосистемам внаслідок збройної агресії Російської Федерації, також спостерігаються наслідки зміни клімату, що з часом

посилюватимуться. Негативного впливу може зазнати сектор сільського господарства, що матиме негативний вплив на світові ціни на аграрну продукцію, як свідчать статистичні дані 2023 року, транспортна та енергетична інфраструктура, а також здоров'я населення через збільшення кількості випадків хвороб, зменшення продуктивності праці та передчасні смерті. У містах можуть почастишати підтоплення, повторюваність хвиль спеки зростатиме по всій території, у деяких регіонах це призведе до дефіциту водних ресурсів. Такі можливі наслідки вимагають спрямування зусиль не лише на боротьбу із зміною клімату, а і на адаптацію до її наслідків.

Важливо здійснювати повоєнну відбудову дотримуючись принципів “відбудувати краще” та “відбудувати екологічніше”, що насамперед означає нижчі обсяги викидів від самого процесу відбудови, а також від відбудованих об'єктів у майбутньому — об'єктів інфраструктури, будинків, промисловості, сільського господарства. Відповідні принципи вже сьогодні повинні закладатися в усі проекти відновлення, для реалізації яких Україна потребуватиме залучення міжнародних грантів, гарантій та інвестицій. Проекти з відбудови державних інфраструктурних та енергетичних об'єктів, будівель повинні бути пріоритетом.

На глобальному рівні вирішення питань, пов'язаних із зміною клімату, на даний час регулюється Рамковою конвенцією Організації Об'єднаних Націй про зміну клімату, ратифікованою Законом України від 29 жовтня 1996 р. № 435/96-ВР, та Паризькою угодою, ратифікованою Законом України від 14 липня 2016 р. № 1469-VIII.

Як сторона Рамкової конвенції Організації Об'єднаних Націй про зміну клімату та Паризької угоди, Україна на сьогодні забезпечує виконання поточних зобов'язань за такими міжнародними угодами, проте державна політика у сфері зміни клімату часто є складовою виключно екологічної політики. Відсутність системного підходу до проблеми зміни клімату в цілому унеможлиблює прийняття управлінських рішень щодо забезпечення пом'якшення та адаптації до зміни клімату в масштабах усієї економіки країни. Подальша імплементація положень Паризької угоди потребує формування цілісної і послідовної державної політики у сфері зміни клімату відповідно до політики міжнародних організацій з урахуванням провідних світових технологій і практики, а також особливостей національних умов, можливостей, потреб і пріоритетів.

Розроблення та реалізація єдиної загальноприйнятої державної стратегії формування державної політики у сфері зміни клімату, яка відповідає міжнародному законодавству, є складним завданням через крос-секторальний характер проблеми. Рішення з питань зміни клімату повинні ґрунтуватися на політичних, економічних і наукових аргументах та охоплювати всі сфери економіки, включаючи енергетику, промисловість, агропромисловий комплекс, транспорт, водне господарство, лісове та

житлово-комунальне господарство, землекористування, а також охорону здоров'я та збереження екосистем.

Стратегічні цілі та показники їх досягнення

Стратегічна ціль 1. Зміцнення правових та організаційних засад державної кліматичної політики.

Показниками досягнення стратегічної цілі є:

прийняття необхідних законодавчих та інших нормативно-правових актів у сфері зміни клімату;

імплементация в українське законодавство норм актів законодавства Європейського союзу у сфері зміни клімату;

забезпечення координації діяльності органів, що здійснюють управління у сфері зміни клімату, в рамках Міжвідомчої комісії з питань зміни клімату та збереження озонового шару.

Стратегічна ціль 2. Пом'якшення зміни клімату та забезпечення соціально справедливого та економічно ефективного переходу до низьковуглецевого розвитку держави.

Показниками досягнення стратегічної цілі є:

досягнення Оновленого національно визначеного внеску України до Паризької угоди, який не перевищуватиме 35 відсотків викидів парникових газів рівня базового 1990 року, із забезпеченням подальшого перегляду рівня амбітності такого показника з урахуванням показників соціально-економічного розвитку держави;

досягнення скорочення на 85 відсотків викидів парникових газів під час виробництва теплової та електричної енергії порівняно з базовим 1990 роком;

зменшення щорічних обсягів викидів парникових газів;

збільшення щорічних обсягів поглинання парникових газів;

збільшення до 20 відсотків частки виробництва електричної енергії з відновлюваних джерел енергії в загальному енергобалансі;

збільшення частки енергії, виробленої з відновлюваних та низьковуглецевих джерел енергії, у структурі загального кінцевого енергоспоживання;

зменшення енергоємності валового внутрішнього продукту;

впровадження національної системи торгівлі квотами на викиди парникових газів;

досягнення показників кінцевого споживання енергії;

збільшення загального обсягу інвестицій у наукові дослідження у сфері зміни клімату, розвиток низьковуглецевих технологій;

збільшення площ сільськогосподарських угідь з органічним статусом та вуглецевим землеробством;

забезпечення реалізації національних ініціатив у сфері зміни клімату в ході міжнародних процесів і заходів;

створення нових робочих місць та збільшення частки інноваційних підприємств у регіонах з метою розв'язання проблеми закриття підприємств з видобутку, перероблення та/або спалювання викопного палива;

збільшення площі територій природно-заповідного фонду.

Стратегічна ціль 3. Адаптація до зміни клімату, підвищення опірності та зниження ризиків, пов'язаних із зміною клімату.

Показниками досягнення стратегічної цілі є:

проведення секторальних досліджень з оцінки ризиків, вразливості та прогнозування зміни клімату у сферах управління водними ресурсами, збереження біорізноманіття, лісового фонду, енергетики, громадського здоров'я, сільського господарства та ґрунтів, транспорту та інфраструктури, туризму;

затвердження відповідних програмних документів (документів з питань планування) адаптації до зміни клімату;

розроблення регіональних та місцевих стратегій адаптації до зміни клімату або регіональних стратегій розвитку, стратегій розвитку територіальних громад та планів заходів з їх реалізації;

створення загальнодержавної системи управління ризиками, зумовленими зміною частоти та інтенсивності стихійних гідрометеорологічних явищ на території України, а також міграцією людей внаслідок наявності кліматичних чинників;

поліпшення позиції України за Індексом продуктивності у сфері довкілля (Environmental Performance Index).

Завдання, спрямовані на досягнення
поставлених цілей, очікувані результати

Для досягнення Стратегічної цілі 1 передбачається виконати такі завдання:

забезпечення узгодженості законодавчих та інших нормативно-правових актів, які визначають стратегічні цілі щодо досягнення сталого

розвитку держави у різних секторах економіки, із середньо- та довгостроковими цілями державної кліматичної політики;

забезпечення ефективного розподілу функцій та дієвого механізму координації центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування щодо формування і реалізації складових державної кліматичної політики відповідно до їх компетенції;

забезпечення виконання зобов'язань України за Рамковою конвенцією Організації Об'єднаних Націй про зміну клімату та Паризькою угодою, іншими міжнародними угодами у сфері зміни клімату;

забезпечення імплементації положень Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, пов'язаних із зміною клімату;

забезпечення регулярного політичного та технічного діалогу з Європейською Комісією щодо надання винятків для продукції з України в рамках механізму вуглецевого коригування на кордоні (СВАМ) Європейського Союзу;

забезпечення транспозиції та імплементації положень права Європейського Союзу у сфері зміни клімату;

удосконалення національної системи оцінки антропогенних викидів та абсорбції парникових газів, які не регулюються Монреальським протоколом про речовини, що руйнують озоновий шар;

створення національної системи відстеження та оцінки досягнення цілей державної кліматичної політики та прогнозування у сфері зміни клімату;

здійснення заходів з підвищення освітнього та професійного рівня управлінських кадрів у сфері зміни клімату;

підвищення технічної та технологічної спроможності системи спостережень за кліматичною системою національної гідрометеорологічної служби та виконання програми досліджень клімату України;

забезпечення мобілізації фінансових ресурсів на національному та місцевому рівні, сприяння залученню зовнішніх і внутрішніх інвестицій;

забезпечення рівного доступу громадян до інформації про всі аспекти розв'язання проблеми зміни клімату та низьковуглецевого розвитку держави, включаючи проведення освітньої та просвітницької роботи;

дотримання передбачених законодавством України процедур для забезпечення участі громадськості у прийнятті управлінських рішень у сфері зміни клімату;

забезпечення реалізації національних ініціатив у сфері зміни клімату в ході міжнародних процесів і заходів.

Очікувані результати:

запровадження ефективного нормативно-правового забезпечення у сфері зміни клімату;

дотримання всіх зобов'язань України за Рамковою конвенцією Організації Об'єднаних Націй про зміну клімату та Паризькою угодою, іншими міжнародними угодами у сфері зміни клімату, Угодою про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, Договором про заснування Європейського Енергетичного Співтовариства;

підвищення рівня наукової обґрунтованості формування та реалізації державної кліматичної політики;

підвищення освітнього та професійного рівня управлінських кадрів у сфері зміни клімату;

мобілізація додаткових ресурсів для реалізації державної кліматичної політики, зокрема за рахунок внутрішніх і зовнішніх інвестицій;

підвищення рівня поінформованості громадянського суспільства з усіма аспектами проблеми зміни клімату та низьковуглецевого розвитку держави;

підвищення рівня участі громадськості у прийнятті управлінських рішень у сфері зміни клімату;

підвищення ролі та іміджу України у міжнародних переговорах з питань зміни клімату;

своєчасне оприлюднення державними органами інформації у сфері зміни клімату та низьковуглецевого розвитку, подання звітності на виконання міжнародних зобов'язань України у сфері зміни клімату.

Для досягнення Стратегічної цілі 2 передбачається виконати такі завдання:

розроблення/оновлення та реалізація відповідних програмних документів (документів з питань планування) з пом'якшення зміни клімату;

створення і забезпечення функціонування національної системи торгівлі квотами на викиди парникових газів;

розроблення та впровадження законодавчих та інших нормативно-правових актів щодо забезпечення функціонування національної системи торгівлі квотами на викиди парникових газів відповідно до положень Директиви Європейського Парламенту і Ради 2003/87/ЄС від 13 жовтня 2003 р. про встановлення системи торгівлі квотами на викиди парникових газів у межах Союзу та внесення змін до Директиви Ради 96/61/ЄС;

удосконалення підходів до екологічного оподаткування у частині викидів парникових газів включно з розробленням механізму цільового використання надходжень;

впровадження інструментів державної фінансової підтримки суб'єктів господарювання та стимулювання населення для впровадження заходів, спрямованих на пом'якшення зміни клімату;

розроблення механізму соціально справедливого переходу вразливих верств населення та регіонів до низьковуглецевого розвитку держави;

розроблення та впровадження нормативно-правових актів щодо забезпечення функціонування в Україні ринкових та неринкових механізмів, застосування яких спрямоване на скорочення антропогенних викидів та збільшення поглинання парникових газів;

збільшення абсорбції в секторах землекористування та лісового господарства;

забезпечення збереження та подальшого сталого використання ресурсів торфовищ;

забезпечення використання осушених земель з торф'яними ґрунтами для ведення сільського господарства із застосуванням методів, що мінімізують втрати органічної речовини торфу та родючості торф'яних ґрунтів;

перепрофілювання професійно-технічних навчальних закладів та включення програм, орієнтованих на дисципліни у сфері екології, енергетики, промисловості та сільського господарства, що відповідають потребам декарбонізації та трансформації регіонів, з метою пом'якшення наслідків закриття підприємств з видобутку, перероблення та/або спалювання викопного палива;

створення нових точок економічного зростання з урахуванням наявного економічного та людського потенціалу для диверсифікації економіки регіонів закриття створення підприємств з видобутку, перероблення та/або спалювання викопного палива;

забезпечення підтримки підприємницьких ініціатив у сфері циркулярної економіки в регіонах закриття підприємств з видобутку, перероблення та/або спалювання викопного палива.

Очікувані результати:

впровадження ринкових та неринкових механізмів, спрямованих на скорочення антропогенних викидів та збільшення поглинання парникових газів;

забезпечення соціально справедливого переходу вразливих верств населення та регіонів до низьковуглецевого розвитку держави;

скорочення обсягів антропогенних викидів та збільшення поглинання парникових газів відповідно до національно визначеного внеску України до Паризької угоди;

збільшення обсягу поглинання парникових газів шляхом здійснення заходів у сфері лісового господарства та землекористування;

досягнення частки енергії, виробленої з відновлюваних та низьковуглецевих джерел енергії в загальній структурі енергоспоживання держави, відповідно до Енергетичної стратегії України на період до 2050 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21 квітня 2023 р. № 373 (Офіційний вісник України, 2023 р., № 47, ст. 2575), із забезпеченням подальшого перегляду рівня амбітності такого показника з урахуванням показників соціально-економічного розвитку держави;

дотримання показників первинного та кінцевого споживання енергії в Україні відповідно до Національного плану дій з енергоефективності на період до 2030 року, схваленого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 29 грудня 2021 р. № 1803 (Офіційний вісник України, 2022 р., № 8, ст. 439);

досягнення скорочення антропогенних викидів метану відповідно до плану заходів з реалізації кліматичної політики України в рамках участі в глобальній ініціативі із скорочення викидів метану “Global Methane Pledge”, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 7 липня 2023 р. № 607 (Офіційний вісник України, 2023 р., № 67, ст. 3842);

збільшення кількості проектів, спрямованих на підтримку підприємницьких ініціатив у сфері циркулярної економіки в регіонах закриття підприємств з видобутку, перероблення та/або спалювання викопного палива.

Для досягнення Стратегічної цілі 3 передбачається виконати такі завдання:

проведення оцінки ризиків та вразливості соціально-економічних секторів та природних складових до зміни клімату;

розроблення відповідних програмних документів (документів з питань планування) адаптації до зміни клімату;

розроблення регіональних та місцевих стратегій адаптації до зміни клімату або включення питань адаптації до зміни клімату до регіональних стратегій розвитку, стратегій розвитку територіальних громад та планів заходів з їх реалізації;

визначення та впровадження заходів із збалансованого управління природними і виробничими системами, збереження біорізноманіття, досягнення нейтрального рівня деградації земель та відтворення якості водних ресурсів;

створення загальнодержавної системи управління ризиками, зумовленими зміною частоти та інтенсивності стихійних гідрометеорологічних явищ на території України, а також міграцією людей внаслідок кліматичних чинників;

створення загальнодержавної системи раннього попередження про різні види кліматичних небезпек та відповідні інформаційні служби;

впровадження інструментів державної фінансової підтримки суб'єктів господарювання та стимулювання населення для впровадження заходів, спрямованих на адаптацію до зміни клімату;

реалізація разом із сусідніми країнами-партнерами транскордонних проектів з адаптації до зміни клімату;

розроблення національної рамкової основи кліматичного обслуговування.

Очікувані результати:

зменшення дефіциту води внаслідок зміни клімату та поліпшення кліматичної стійкості до небезпек, пов'язаних із водою, на шляху до кліматично стійкого водопостачання та загального доступу до безпечної та доступної питної води;

забезпечення переходу до кліматично стійкого виробництва продовольства та сільськогосподарської продукції, постачання та розподілу продовольства, а також збільшення сталого та відновлюваного виробництва;

посилення стійкості сфери охорони здоров'я до зміни клімату, а також зниження рівня захворюваності та смертності, пов'язаних із зміною клімату, особливо в найбільш вразливих територіальних громадах;

збереження у природному стані важливих природних комплексів та зменшення впливу зміни клімату на екосистеми, а також прискорення використання екосистемної адаптації та природоорієнтованих рішень;

підвищення стійкості інфраструктури та населених пунктів до зміни клімату;

зниження рівня бідності та вразливості засобів до існування в районах з високими кліматичними ризиками та забезпечення громад у таких районах щонайменше одним адаптивним заходом соціального захисту;

забезпечення розвитку кліматичного обслуговування;

посилення захисту культурної спадщини від впливу кліматичних ризиків.

Етапи виконання завдань, спрямованих на досягнення поставлених стратегічних цілей

Реалізація Стратегії здійснюється чотирма етапами, на кожному з яких передбачається розроблення та виконання операційного плану заходів з реалізації Стратегії на відповідний період, що ґрунтується на підставі визначених стратегічних цілей та завдань і визначає, зокрема, індикатор виконання заходів.

Перший етап (2024—2026 роки) передбачає:

розроблення та прийняття нормативно-правових актів, необхідних для реалізації Стратегії;

забезпечення імплементації положень права Європейського Союзу у сфері зміни клімату;

розроблення та прийняття Другого національно визначеного внеску України до Паризької угоди;

створення національної системи торгівлі квотами на викиди парникових газів;

впровадження ринкових та неринкових механізмів, спрямованих на скорочення антропогенних викидів та збільшення поглинання парникових газів;

проведення оцінки ризиків та вразливості соціально-економічних секторів та природних складових до зміни клімату;

розроблення відповідних програмних документів (документів з питань планування) адаптації до зміни клімату.

Другий етап (2027—2029 роки) передбачає:

забезпечення функціонування пілотного проекту (етапу) національної системи торгівлі квотами на викиди парникових газів;

реалізацію відповідних програмних документів (документів з питань планування) та регіональних стратегій адаптації до зміни клімату;

досягнення скорочення антропогенних викидів та збільшення поглинання парникових газів відповідно до національно визначеного внеску України до Паризької угоди;

дотримання показників первинного та кінцевого споживання енергії в Україні відповідно до національного плану дій з енергоефективності;

досягнення скорочення антропогенних викидів метану відповідно до плану заходів з реалізації кліматичної політики України в рамках участі в глобальній ініціативі із скорочення викидів метану “Global Methane Pledge”, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 7 липня 2023 р. № 607.

Третій етап (2030—2032 роки) передбачає:

розроблення та прийняття Третього національно визначеного внеску України до Паризької угоди;

забезпечення функціонування національної системи торгівлі квотами на викиди парникових газів;

розроблення/оновлення Стратегії екологічної безпеки та адаптації до зміни клімату;

впровадження інструментів державної фінансової підтримки суб'єктів господарювання та стимулювання населення для впровадження заходів, спрямованих на пом'якшення та адаптацію до зміни клімату;

створення загальнодержавної системи управління ризиками, зумовленими зміною частоти та інтенсивності стихійних гідрометеорологічних явищ на території України, а також міграцією людей внаслідок кліматичних чинників.

Четвертий етап (2033—2035 роки) передбачає:

забезпечення соціально справедливого переходу вразливих верств населення та регіонів до низьковуглецевого розвитку держави;

здійснення переходу до кліматично стійкого виробництва продовольства та сільськогосподарської продукції, постачання та розподілу продовольства, а також збільшення сталого та відновлюваного виробництва;

підвищення стійкості інфраструктури та населених пунктів до зміни клімату;

проведення комплексного аналізу державної політики у сфері зміни клімату;

розроблення та внесення пропозицій щодо подальшого розвитку державної політики у сфері зміни клімату.

Обсяг фінансових, матеріально-технічних,
людських та інших ресурсів

Джерелами фінансування завдань і заходів з реалізації Стратегії є кошти державного та місцевих бюджетів, а також кошти з інших джерел, не заборонених законодавством.

Обсяг видатків на реалізацію Стратегії визначається щороку з урахуванням можливостей державного та місцевих бюджетів на відповідний рік.

Фінансове забезпечення реалізації Стратегії здійснюється також із застосуванням можливостей міжнародної фінансової та технічної допомоги, яку надають Україні партнери з розвитку.

Порядок проведення моніторингу,
оцінки результатів реалізації Стратегії та звітування

Моніторинг та оцінку результатів реалізації цієї Стратегії здійснює Міндовкілля за участю центральних органів виконавчої влади, державних органів, установ та організацій, органів місцевого самоврядування, залучених до виконання завдань і здійснення реалізації цієї Стратегії.

У рамках проведення моніторингу передбачається підготовка та подання щороку Кабінетові Міністрів України звіту про стан реалізації Стратегії та виконання операційного плану заходів з її реалізації (далі — щорічний звіт), а також його розміщення на офіційному веб-сайті Міндовкілля.

За результатами виконання трирічних операційних планів заходів з реалізації у 2024—2026, 2027—2029, 2030—2032 і 2033—2035 роках Стратегії під час підготовки щорічних звітів у відповідних роках Міндовкіллям проводиться оцінка досягнення цілей Стратегії, за результатами якої формуються пропозиції щодо подальшої реалізації державної політики у сфері зміни клімату.

До підготовки щорічного звіту про стан виконання Стратегії можуть бути залучені експерти, організації громадянського суспільства, наукові установи.

ЗАТВЕРДЖЕНО
розпорядженням Кабінету Міністрів України
від 30 травня 2024 р. № 483-р

ОПЕРАЦІЙНИЙ ПЛАН ЗАХОДІВ
з реалізації у 2024—2026 роках Стратегії формування та реалізації
державної політики у сфері зміни клімату на період до 2035 року

Найменування заходу	Відповідальні за виконання	Строк виконання, рік	Індикатор виконання
Ціль 1. Зміцнення правових та організаційних засад державної кліматичної політики			
1. Розроблення та подання Кабінетові Міністрів України законопроекту про основні засади державної кліматичної політики	Міндовкілля інші центральні органи виконавчої влади	2024	подано Кабінетом Міністрів України до Верховної Ради України відповідний законопроект
2. Розроблення та подання Кабінетові Міністрів України проекту акта про схвалення національно визначеного внеску України до Паризької угоди	Міндовкілля інші центральні органи виконавчої влади Національна академія наук (за згодою)	2025	прийнято Кабінетом Міністрів України відповідний акт
3. Підготовка дворічного звіту з прозорості відповідно до Паризької угоди	Міндовкілля інші центральні органи виконавчої влади Національна академія наук (за згодою)	у 2024 і 2026 роках	розміщено на офіційних веб-сайтах Міндовкілля та Секретаріату Рамкової конвенції ООН про зміну клімату дворічний звіт

Найменування заходу	Відповідальні за виконання	Строк виконання, рік	Індикатор виконання
4. Підготовка повідомлення про адаптацію до зміни клімату відповідно до Паризької угоди	Міндовкілля інші центральні органи виконавчої влади Національна академія наук (за згодою)	2024	розміщено на офіційних веб-сайтах Міндовкілля та Секретаріату Рамкової конвенції ООН про зміну клімату повідомлення про адаптацію
5. Розроблення національного звіту (кадастру) антропогенних викидів із джерел та абсорбції поглиначами парникових газів, які не регулюються Монреальським протоколом про речовини, що руйнують озоновий шар	Міндовкілля інші центральні органи виконавчої влади	щороку	розміщено на офіційних веб-сайтах Міндовкілля та Секретаріату Рамкової конвенції ООН про зміну клімату національний звіт (кадастр)
6. Розроблення методичних рекомендацій щодо врахування кліматичної складової у програмах комплексного відновлення для подолання наслідків збройної агресії Російської Федерації проти України	Міндовкілля інші центральні органи виконавчої влади Національна академія аграрних наук (за згодою)	2024	затверджено методичні рекомендації
7. Виконання науково-дослідних робіт для постійного вдосконалення національної системи інвентаризації антропогенних викидів із джерел та абсорбції поглиначами парникових газів шляхом застосування кращих практик проведення інвентаризації з урахуванням рекомендацій міжнародних експертів з перевірки національної звітності	Міндовкілля інші центральні органи виконавчої влади Національна академія наук (за згодою)	постійно	виконано відповідні науково-дослідні роботи

Найменування заходу	Відповідальні за виконання	Строк виконання, рік	Індикатор виконання
за міжнародними угодами у сфері зміни клімату			
8. Розроблення та подання Кабінетові Міністрів України проекту акта про схвалення Стратегії кліматичних фінансів	Міндовкілля Мінфін Мінекономіки Міненерго Держенергоефективності інші центральні органи виконавчої влади	2025—2026	прийнято Кабінетом Міністрів України відповідний акт
9. Розроблення та подання Кабінетові проекту акта про затвердження механізму вуглецевого кредитування (вуглецеві сертифікати)	Міндовкілля Мінекономіки Мінагрополітики інші центральні органи виконавчої влади	2025	прийнято Кабінетом Міністрів України відповідний акт
10. Підвищення рівня кваліфікації спеціалістів різних галузей економіки з питань, пов'язаних із зміною клімату	Міндовкілля	постійно	проведено навчання і тренінги для спеціалістів різних галузей економіки з питань, пов'язаних із зміною клімату
Ціль 2. Пом'якшення зміни клімату та забезпечення соціально справедливого та економічно ефективного переходу до низьковуглецевого розвитку держави			
11. Розроблення та подання Кабінетові Міністрів України законопроектів про засади функціонування національної системи торгівлі квотами на викиди парникових газів	Міндовкілля інші центральні органи виконавчої влади	2025	подано Кабінетом Міністрів України до Верховної Ради України відповідний законопроект

Найменування заходу	Відповідальні за виконання	Строк виконання, рік	Індикатор виконання
12. Впровадження національної системи торгівлі квотами на викиди парникових газів (пілотний проект (етап))	Міндовкілля інші центральні органи виконавчої влади	2026	прийнято нормативно-правові акти, спрямовані на забезпечення реалізації положень закону про засади функціонування національної системи торгівлі квотами на викиди парникових газів
13. Розроблення та подання Кабінетові Міністрів України проекту акта про схвалення Довгострокової стратегії низьковуглецевого розвитку	Міндовкілля інші центральні органи виконавчої влади	2025	прийнято Кабінетом Міністрів України відповідний акт
14. Розроблення та подання Кабінетові Міністрів України проекту акта про схвалення Національного плану з енергетики та клімату на період до 2030 року	Мінекономіки інші центральні органи виконавчої влади	2024	прийнято Кабінетом Міністрів України відповідний акт
15. Розроблення та подання Кабінетові Міністрів України проекту акта про затвердження Порядку розгляду, схвалення та реалізації проектів, спрямованих на зменшення обсягу антропогенних викидів або збільшення абсорбції парникових газів відповідно до статті 6 Паризької угоди	Міндовкілля інші центральні органи виконавчої влади	2024—2025	прийнято Кабінетом Міністрів України відповідний акт

Найменування заходу	Відповідальні за виконання	Строк виконання, рік	Індикатор виконання
16. Розроблення та подання Кабінетові Міністрів України пропозицій щодо реалізації експериментального проекту з державної реєстрації установок в Єдиному реєстрі з моніторингу, звітності та верифікації викидів парникових газів в автоматичному режимі	Міндовкілля інші центральні органи виконавчої влади	2024	прийнято Кабінетом Міністрів України відповідний акт
17. Розроблення та подання Кабінетові Міністрів України проекту акта про затвердження плану заходів щодо створення національної системи торгівлі квотами на викиди парникових газів	Міндовкілля інші центральні органи виконавчої влади	2024	прийнято Кабінетом Міністрів України відповідний акт
18. Розроблення методики вимірювань, верифікації та звітності для оцінки потоків парникових газів на торфовищах	Міндовкілля	2024—2025	видано наказ Міндовкілля
19. Забезпечення виконання плану заходів з реалізації кліматичної політики України в рамках участі в глобальній ініціативі із скорочення викидів метану “Global Methane Pledge”	Міндовкілля інші центральні органи виконавчої влади	щороку	подано Кабінетові Міністрів України інформацію про стан виконання відповідних заходів

Найменування заходу	Відповідальні за виконання	Строк виконання, рік	Індикатор виконання
Ціль 3. Адаптація до зміни клімату, підвищення опірності та зниження ризиків, пов'язаних із зміною клімату			
20. Розроблення методичних рекомендацій щодо врахування кліматичного компонента в документах державного планування та під час проведення стратегічної екологічної оцінки та оцінки впливу на довкілля	Міндовкілля	2024	затверджено методичні рекомендації
21. Проведення оцінки ризиків та вразливості населення до зміни клімату	МОЗ Міндовкілля ДСНС Національна академія наук (за згодою) Національна академія медичних наук (за згодою)	2025	розміщено на офіційних веб-сайтах МОЗ та Міндовкілля узагальнений звіт
22. Проведення оцінки ризиків та вразливості сільського господарства до зміни клімату	Мінагрополітики Міндовкілля Національна академія наук (за згодою) Національна академія аграрних наук (за згодою)	2025	розміщено на офіційних веб-сайтах Мінагрополітики та Міндовкілля узагальнений звіт
23. Проведення оцінки ризиків та вразливості лісів та лісового господарства до зміни клімату	Держлісагентство Міндовкілля Національна академія наук (за згодою)	2024	розміщено на офіційних веб-сайтах Держлісагентства та Міндовкілля узагальнений звіт

Найменування заходу	Відповідальні за виконання	Строк виконання, рік	Індикатор виконання
24. Проведення оцінки ризиків та вразливості біорізноманіття до зміни клімату	Міндовкілля Національна академія наук (за згодою) Національна академія аграрних наук (за згодою)	2024	розміщено на офіційному веб-сайті Міндовкілля узагальнений звіт
25. Проведення оцінки ризиків та вразливості водних ресурсів до зміни клімату	Держводагентство Міндовкілля ДСНС Національна академія наук (за згодою) Національна академія аграрних наук (за згодою)	2024—2025	розміщено на офіційних веб-сайтах Держводагентства та Міндовкілля узагальнений звіт
26. Проведення оцінки ризиків та вразливості енергетичної галузі до зміни клімату	Міненерго Міндовкілля ДСНС Національна академія наук (за згодою)	2025	розміщено на офіційних веб-сайтах Міненерго та Міндовкілля узагальнений звіт
27. Проведення оцінки ризиків та вразливості рибного господарства до зміни клімату	Держрибагентство Мінагрополітики Міндовкілля ДСНС Національна академія наук (за згодою) Національна академія аграрних наук (за згодою)	2025—2026	розміщено на офіційних веб-сайтах Держрибагентства, Мінагрополітики та Міндовкілля узагальнений звіт

Найменування заходу	Відповідальні за виконання	Строк виконання, рік	Індикатор виконання
28. Проведення оцінки ризиків та вразливості прибережних територій до зміни клімату	Міндовкілля ДСНС Національна академія наук (за згодою)	2024	розміщено на офіційному веб-сайті Міндовкілля узагальнений звіт
29. Проведення оцінки ризиків та вразливості територій та/або населених пунктів до зміни клімату	Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські держадміністрації (військові адміністрації) ДСНС органи місцевого самоврядування (за згодою)	2024— 2025*	розміщено на офіційних веб-сайтах узагальнений звіт
30. Проведення оцінки ризиків та вразливості туристичної галузі до зміни клімату	ДАРТ Мінінфраструктури Міндовкілля Національна академія наук (за згодою)	2026	розміщено на офіційних веб-сайтах ДАРТ, Мінінфраструктури та Міндовкілля узагальнений звіт
31. Розроблення та подання Кабінетові Міністрів України пропозицій щодо програмного документа (документа з питань планування) адаптації населення до зміни клімату	МОЗ Національна академія медичних наук (за згодою)	2025—2026	прийнято Кабінетом Міністрів України відповідний акт

Найменування заходу	Відповідальні за виконання	Строк виконання, рік	Індикатор виконання
32. Розроблення та подання Кабінетові Міністрів України пропозицій щодо програмного документа (документа з питань планування) адаптації сільського господарства до зміни клімату	Мінагрополітики Держрибагентство Національна академія наук (за згодою) Національна академія аграрних наук (за згодою)	2026	прийнято Кабінетом Міністрів України відповідний акт
33. Розроблення та подання Кабінетові Міністрів України пропозицій щодо програмного документа (документа з питань планування) адаптації водного господарства до зміни клімату	Міндовкілля Держводагентство Національна академія наук (за згодою) Національна академія аграрних наук (за згодою)	2025—2026	прийнято Кабінетом Міністрів України відповідний акт
34. Розроблення та подання Кабінетові Міністрів України пропозицій щодо програмного документа (документа з питань планування) адаптації лісового господарства до зміни клімату	Міндовкілля Держлісагентство Національна академія наук (за згодою)	2025—2026	прийнято Кабінетом Міністрів України відповідний акт
35. Розроблення регіональних та місцевих стратегій адаптації до зміни клімату або включення питань адаптації до зміни клімату до регіональних стратегій розвитку, стратегій розвитку територіальних громад та планів заходів з їх реалізації	Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські держадміністрації (військові адміністрації) органи місцевого самоврядування (за згодою)	2024—2026*	затверджено регіональні та місцеві стратегічні документи і плани заходів з їх реалізації

Найменування заходу	Відповідальні за виконання	Строк виконання, рік	Індикатор виконання
36. Приєднання України до Декларації Організації економічного співробітництва та розвитку про включення адаптації до зміни клімату у співробітництво заради розвитку, прийнятої 4 квітня 2006 року	Міндовкілля	2024	прийнято Кабінетом Міністрів України відповідний акт

* Строк виконання заходу встановлюється з урахуванням статусу територій та/або населених пунктів згідно з переліком територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією, затвердженим наказом Мінреінтеграції від 22 грудня 2022 р. № 309, та може бути продовжений на 12 місяців після припинення або скасування воєнного стану.

ЗАТВЕРДЖЕНО
розпорядженням Кабінету Міністрів України
від 30 травня 2024 р. № 483-р

ПЕРЕЛІК
актів Кабінету Міністрів України,
що втратили чинність

1. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 7 грудня 2016 р. № 932 “Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року” (Офіційний вісник України, 2016 р., № 99, ст. 3236).

2. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 6 грудня 2017 р. № 878 “Про затвердження плану заходів щодо виконання Концепції реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року”.

3. Пункт 162 змін, що вносяться до актів Кабінету Міністрів України з питань діяльності Міністерства енергетики та захисту довкілля, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 4 грудня 2019 р. № 1065 (Офіційний вісник України, 2020 р., № 2, ст. 62).

4. Пункт 2 змін, що вносяться до актів Кабінету Міністрів України, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 13 травня 2020 р. № 366 (Офіційний вісник України, 2020 р., № 41, ст. 1336).

5. Пункт 140 змін, що вносяться до актів Кабінету Міністрів України, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 9 вересня 2020 р. № 826 (Офіційний вісник України, 2020 р., № 76, ст. 2432).
